

Skräpprapporten 2022

Skräpprapporten 2022
är framtagen av
Håll Sverige Rent 2022

Bilder

Håll Sverige Rent
om inte annat anges.

Bild framsida:

©Håll Sverige Rent

Håll Sverige Rent
Rosterigränd 4
11761 Stockholm
0850526300
info@hsr.se
www.hållsverige.se

Presskontakt

Pontus Tengby
0707234493
pontus.tengby@hsr.se

Tre snabba med ... Johanna Ragnartz vd på Håll Sverige Rent

Hej Johanna! Vad är det viktigaste som händer inom nedskräpningsområdet just nu?

— Den stora frågan är ju så klart plasten. Vi människor ökar vår förbrukning för varje år som går och mängderna som blir skräp följer efter. Samtidigt ser vi nya forskningsrön som visar att man nu hittat plastpartiklar i lungor och i blodet hos människor. Det är otäckt att tänka på. Men samtidigt finns det mycket optimism. Det nya globala plastavtalet blir viktigt för att styra den ohållbara förbrukning vi ser i dag och vi har även börjat implementera EU:s engångsplastdirektiv och förbjudit nedskräpning av även småskräp. Men det finns mycket kvar att göra innan vi har ett cirkulärt samhälle.

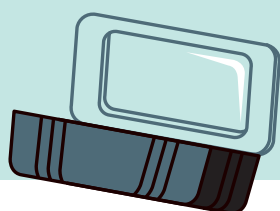
I år är det valår, hur tror du att partierna ser på sitt ansvar att minska nedskräpningen?

— Trots allt det bra som har hänt de senaste åren så är det som sagt så att förbrukningen av plast ökar och därmed även upptaget av olja. Att vi slösar med våra resurser syns allra tydligast när engångsplast blir till skräp. Så frågan om vår förbrukning av plast behöver växa i betydelse. Just nu känns politiken ganska avvaktande och vi ser ju gärna att man satsar både mer pengar för att minska nedskräpningen, men även tydligare visar på hur vi ska minska vår förbrukning.

Vad är det viktigaste en kommun, myndighet, företag eller en vanlig person kan göra för att minska nedskräpningen?

— Myndigheter och kommuner behöver se över sina prioriteringar. I dag läggs miljarder på att städa upp skräp, vi tror ju det är mer kostnadseffektivt att förebygga nedskräpningen. Och det kan man göra genom att informera och nudga medborgare, men även genom att försöka få bort vissa produkter som är extra problematiska som engångsplast. Företagen är i dag väldigt offensiva och vill göra mer för att minska sin miljöpåverkan. Det är positivt, men de behöver också jobba mer uppströms. Till exempel har Håll Sverige Rent startat Sveriges första plastpakt, Havsalliansen, för företag som vill minska sin påverkan. Och allmänheten bidrar så klart bäst genom att inte skräpa ner, men även genom att delta i skräpplockningar och visa sin omvärld att de tycker det här är viktigt!

25 skarpa förslag för ett skräpfritt Sverige

I samband med Nordiska Kusträddardagen lanserade vi *Skräpmanifestet* – 25 skarpa förslag för att minska skräpet i Sverige. Det är konkreta åtgärder inom fem områden, som politiker och andra makthavare kan använda om de vill göra skillnad.

Befria hav och sjöar från skräp

Håll Sverige Rent vill

- Att en särskild budgetpost anslås till varaktiga nationella informationsinsatser om skräpets negativa påverkan på havsmiljöer och kopplingen till mänskligt beteende.
- Att kustkommuner och kommuner med större vattendrag som passerar urbana områden ska säkerställa att åtgärder för att minska marint nedskräpning finns med i kommunala avfallsplaner och blåplaner.
- Att kustnära kommuner får ett särskilt uppdrag och stöd för att löpande förebygga och städa marint skräp.
- Att Havs- och Vattenmyndigheten ska stödja strandstädning i särskilt drabbade kommuner och områden.
- Att staten främjar produkt- och materialutveckling, ekodesign, kring produkter som ofta blir marint skräp.

Cirkulär ekonomi utan skräpläckage

Håll Sverige Rent vill

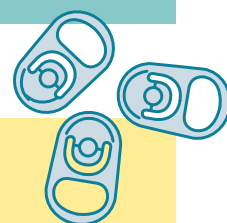
- Att det nationella målet om minskad nedskräpningen skärps så att nedskräpningen minskar med 80 procent till 2030 jämfört med 2020.
- Att fler engångsplastprodukter ska förbjudas.
- Att återvinningscentraler görs mer tillgängliga, det ska vara gratis att lämna avfall för privatpersoner och för fler företagare.
- Att FN-arbetet mot plastföroreningar stärks och att ett bindande globalt avtal om att motverka plastföroreningar godkänns.
- Att Sverige ger riktade medel till FN-organet UNEA för att inrätta en forskarpanel för miljö- och hälsofarliga kemikalier. Hormonstörande ämnen som ftalater, bisfenoler och PFAS är vanliga i plast och är hälsofarliga samt ett hot mot marina miljöer och djur.

Utbilda mot nedskräpning

Håll Sverige Rent vill

- Att ett Hållbarhetslyft införs, likt Matematiklyftet, av Skolverket för kompetensutveckling och kollegialt lärande om hållbar utveckling i skolan.
- Att Skolinspektionen får i uppdrag att i sin årliga inspektion säkerställa att skolor genomför undervisning om miljö och hållbarhet enligt läroplanen.
- Att alla förskolor, grundskolor, gymnasier systematiskt arbetar med hållbar utveckling, exempelvis genom Grön Flagga.
- Att alla skolor deltar på skräpplockardagar minst en gång per år.
- Att medel anslås till forskning och utbildning om beteendepåverkan för hållbar utveckling och klimatomställning.

Skräpfritt är socialt hållbart

Håll Sverige Rent vill

- Att Statistiska Centralbyrån i medborgarundersökningen följer upp kopplingen mellan upplevd otrygghet, trivsel och nedskräpning samt att ett nationellt mål tas fram.
- Att Brottsförebyggande rådet får i uppdrag att studera kopplingen mellan nedskräpningsbrottslighet, skadegörelse och annan brottslighet.
- Att kommuners systematiska brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete inkluderar insatser mot nedskräpning och att utomhusmiljöer designas för ökad trygghet och trivsel.
- Att poliser ska utfärda fler nedskräpningsböter för människor som slänger exempelvis fimpar, tuggummi och snusprillor.
- Att polis och åklagare får ökade medel för att motverka avfallsrelaterad brottslighet.

Långsiktighet mot skräpet

Håll Sverige Rent vill

- Att minst 10 procent av nedskräpningsavgiften ska öronmärkas till Håll Sverige Rents rikstäckande informationskampanjer för att förebygga uppkomsten av skräp.
- Att kommuner löpande ska dokumentera kostnaderna för all typ av nedskräpning, inte bara engångsplastprodukter.
- Att obligatoriska nationella och kommunala skräpmätningar görs minst vartannat år.
- Att kommuner med stor turism får särskilda resurser för skräpplockning och medvetandehöjande åtgärder.
- Att platser som är särskilt utsatta för nedskräpning identifieras och att medel avsätts till förebyggande åtgärder. Sätt mål för minskad nedskräpning i dessa områden. Lämpliga sanktioner bör utfärdas vid behov.

Rädda havet från plast – och var klimatsmart

En artikel om kopplingen mellan klimatförändring och plast i havet

Av Eva Blidberg, sakkunnig Hav, Håll Sverige Rent

I en nyligen publicerad artikel av flera högt rankade forskare inom områdena klimat och marin nedskräpning så har man nu slagit fast att det finns starka kopplingar mellan dessa båda snabbt växande miljöproblem (Ford et al, 2022).

Forskarna lyfter fram vikten av ett integrerat synsätt på problemen och dess lösningar istället för att frågorna kring plastföroreningar i havet och klimatkrisen konkurrerar med varandra om publicitet och politisk uppmärksamhet. Författarna menar också att ett engagemang mot nedskräpning av plast i havet även kan öka intresset för klimatförändringar och hur dessa kan lösas. Håll Sverige Rent tycker det är viktigt att alla som inte skräpar ner, och alla som engagerar sig i frågor kring plast i havet, blir medvetna om att insatserna inte bara räddar havet utan även bidrar till att bromsa klimatförändringarna, och vice versa.

De fyra viktigaste kopplingarna mellan klimatförändringar och plastföroreningar i havet är enligt artikeln:

- **Plast bidrar till utsläpp** av växthusgaser under hela sin livscykel, även som skräp i havet,
- **Klimatförändringar och plastföroreningar förekommer tillsammans** överallt i alla miljöer,
- **Klimatförändringarna kommer förvärra spridningen av plastföroreningar,**
- **Det finns redan idag lösningar** som hejdar både klimatförändringarna och plastföroreningar att nå miljön.

I den vetenskapliga artikeln tar forskarna upp att det går att dela in plastens bidrag till klimatförändringarna i tre steg där hela plastens livscykel inkluderas:

- **Plastproduktion, transport och användning;**
- **Bortskaffande av plast,** felhanterat avfall och nedbrytning; och
- **Biobaserad plast.**

Det första steget, produktionen, bidrar till den största delen av växthusgaser, då utvinningen och raffineringen kräver mycket energi. Hur mycket växthusgaser som släpps ut vid själva användandet av plastprodukterna eller när plast hamnar i miljön verkar forskare fortfarande osäkra på. Det steget som handlar om uttjänta plastprodukter (förbränning, återvinning, deponi och plastföroreningar) utgör den minsta delen av utsläpp av växthusgaser, 9 procent av den totala emissionen av växthusgaser för hela plastens livscykel.

Plastproduktionen har ökat exponentiellt under de senaste årtiondena och bedömningen är att det kommer fortsätta så även framöver. Beräkningar visar att över 56 miljarder ton koldioxid-ekvivalenter (CO₂e) i växthusgaser kommer släppas ut mellan 2015 och 2050, vilket är 10–13 procent av hela den återstående koldioxidbudgeten (Hamilton et al., 2019).

Att klimatförändringarna är ett globalt miljöproblem är inget nytt.

Och kanske är det också allmänt känt att större plastskräp transporteras via floder ut till havet och vidare med vindar och strömmar långt, långt ifrån den ursprungliga källan. Nu har forskare också sett att mikroplaster transporteras i atmosfären till orörda och avlägsna områden. Likaså kan mikroplasten hamna åter i landmiljön via vattendroppar då vågor slår in mot land. Studier visar att klimatförändringarna kommer att påverka hur plastföroreningarna sprids och i vilka koncentrationer de kommer finnas, på en global skala.

Klimatförändringarna orsakar redan ökade extrema väderhändelser, till exempel ökad nederbörd och förekomst av monsuner som leder till översvämningar vilket riskerar att öka spridningen av plastskräp från land till havet via floder eller direkt. I rapporten *Breaking the Plastic Waves* visar deras modellberäkningar att utan åtgärder kommer det årliga inflödet av plast till haven nära tredubblas till år 2040 (23–37 miljoner ton).

Ford et al. 2022 konstaterar också att antalet studier av plastföroreningars negativa effekter på den marina miljön har ökat under de senaste decennierna. De ser dock att det fortfarande saknas studier på hur detta interagerar med klimatets konsekvenser på marina organismer och ekosystem. Ett sådant

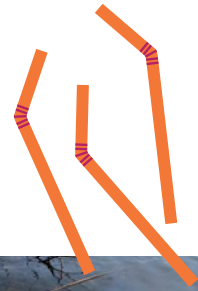
exempel på en art som är särskilt sårbar för effekterna av både klimatförändringar och plastföroreningar i havet är havssköldpaddor. Dessa sköldpaddor uppvisar skeva könsförhållande då denna utveckling av embryon är temperaturberoende. Sand med mikroplast har en potential att öka temperaturen kring häckningsplatserna. Havssköldpaddor är dessutom speciellt drabbade av stora plastskräp då de misstar till exempel plastpåsar för att vara maneter som är en viktig föda för vissa arter. Havssköldpaddor kan också trassla in sig eller på andra sätt skadas av plastskräp. Något som förvärrar deras sårbarhet. Kombinationen av den globala uppvärmningen och plastföroreningar bedöms även kunna påverka hela ekosystem.

Effekterna av både den globala uppvärmningen och mikroplaster kan additivt påverka havets primärproduktion. Detta är fortfarande relativt ny forskning men det finns indikationer på att mikroplaster stör mikroalgers tillväxt och på så sätt även minska havets förmåga att binda koldioxid. Det skulle då

STATISTIK OM SKRÄP I HAVET

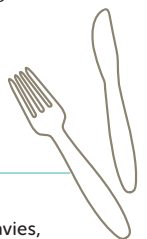
10-i-topp stränder vid Skagerrak

1. Plast: Snören och linor (diameter <1 cm)
2. Plast: Bitar av plast eller frigolit (2,5–50 cm)
3. Plast: Bitar av plast eller frigolit (0–2,5 cm)
4. Plast: Kapsyler och lock
5. Bomullspinnar (Topz)
6. Övrig plast
7. Styva plastband/spännband (till förpackning)
8. Paraffin eller vaxbitar 1–10 cm
9. Omslagspapper och påsar (chips, godis, glass) samt slickepinnar
10. Ballonger, inkl. ventiler, band och trådar

driva på klimatförändringarna genom att koldioxidhalterna i atmosfären ökar. Men forskare tror också att ökad temperatur och koldioxid ger nanoplast en ökad toxicitet på mikroalger.

Ford et al. 2022 summerar artikeln med att säga att plastproduktion inte är ger de största utsläppen av växthusgaser och effekterna av två kriserna skiljer sig åt, men förenklat är grundorsaken densamma, överkonsumtion av ändliga resurser. Lösningarna är utan tvekan komplexa, men ändå behövs en samordnad ansträngning för att genomföra en systemförändring (länk till <https://hsr.se/artiklar/har-vi-losningen-pa-problemet-med-plast-i-haven>). Att verka för en cirkulär ekonomi är elementärt för att reducera plastföroreningarna i havet och för att minska den globala uppvärmningen.

Referens

Helen V. Ford, Nia H. Jones, Andrew J. Davies, Brendan J. Godley, Jenna R. Jambeck, Imogen E. Napper, Coleen C. Suckling, Gareth J. Williams, Lucy C. Woodall, Heather J. Koldewey (2022). *The fundamental links between climate change and marine plastic pollution. Science of the Total Environment* 806:150392.

80 procent är plast

Globalt uppskattas det att 80 procent av skräpet i havet kommer från land där plastskräp är extra problematiskt. Plast är det absolut vanligaste skräpet som finns i havet. Plast är kanske också ett av de mest linjära materialslagen vi har idag. Den tillverkas oftast av fossil råvara som kan hålla i 200 år, men som vi använder i kanske två timmar.

Nedskräpningens psykologi

"Nedskräpning signalerar alltså en social norm som leder till mer nedskräpning. Men, hur upplever människor nedskräpade miljöer?"

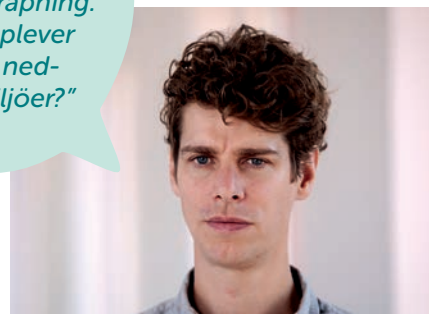

Foto Johan Wingborg

Nedskräpade miljöer leder till ökad nedskräpning, ökad brottlighet och ökad otrygghet. Människor påverkas av situationens makt. I ett bibliotek förväntas vi vara tysta och stillsamma. På en fest utåtriktade och öppna. Tänk dig nu en person som är högljudd i ett bibliotek eller tillbakadragen på en fest. Vad tänker du om personen? Kanske att personen verkar lite märklig och oförutsägbar. Personen bryter uppenbarligen mot en social norm. Du kanske tänker, om personen bryter mot en social norm är det troligt att den också bryter mot en annan social norm. Men vilken? Du kanske tänker, vad ska personen göra härnäst? Exemplet illustrerar hur normbrott skapar oförutsägbarhet och leder till otrygghet.

Motsatsen gäller för följsamhet. Sociala normer skapar förutsägbarhet och trygghet. Vi förutsätter att andra cyklar på högersida, att andra skrattar "vid rätt tillfälle" och att andra inte skräpar ner i offentliga miljöer.

Men normer är flytande. Normer kan förändras. Snabbt. Forskning visar att vi är mer benägna att följa dem än vad många tror. Socialpsykologisk forskning visar med tydlighet att vi människor är sensitiva för sociala normer.¹ Vi är lyhörda för vad andra gör. Vi påverkas av vad andra gör. Även om vi inte vill erkänna det.² Tänk dig att du handlar mat i en stor matvarubutik. Du går fram till väggen med "själv-scanningsapparater" för att ta en scanner. Men på scannern sitter en liten gul papperslapp med ett hälsningsmeddelande. Papperslappen är inte till någon nytta, den är bara i vägen. Vad gör du med lappen?

Det beror till stor del på situationen. Exemplet är taget från ett socialpsykologiskt experiment som manipulerade sociala normer i en svensk matvarubutik.³

Den sociala normen i detta fall var statusen på butiksgolvet. När kunderna tog sin scanner var butiksgolvet antingen rent eller nedskräpat med tio gula lappar. I det nedskräpade fallet verkade det alltså som om andra kunder hade tagit lappen från scannern och kastat den på golvet. Den sociala normen som visar vad andra gjort i den här situationen, skräpat ner eller inte skräpat ner. Skulle du påverkas av om andra skräpat ner eller inte? Experimentet visade att det nedskräpade butiksgolvet ökade nedskräpning med 80 procent jämfört med det rena golvet. Här är forskningsläget tydligt. Studie efter studie visar att nedskräpning leder till nedskräpning.⁴

Texten är skriven av Magnus Bergquist, universitetslektor vid Psykologiska institutionen vid Göteborgs universitet. I sitt jobb som forskare studerar han interventioner för miljövänlig beteendeförändring och vad som får människor att acceptera miljöpolitiska styrmedel. Ett speciellt fokus är hur och när människor påverkas av sociala normer, och hur sociala normer kan användas som interventionsstrategi. Två metodologiska områden för Magnus arbete är forskningsreplikeringar och meta-analyser, med målet att utvärdera och sammanfatta tidigare forskning. Som universitetslektor undervisar han i kursen Miljöpsykologi samt kurser i vetenskapsmetod och statistik.

Människor är alltså ytterst känsliga för, och anpassar sig efter, sociala normer. Inte bara barn "gör som du gör", det gäller även vuxna. Vi människor är mer känsliga för sociala normer än vad många tror. Men hur känsliga är vi? Det testades faktiskt i experimentet med scannern och papperslappen. I experimentet undersöktes nämligen ännu en situation: en helt ren miljö förutom en enda nedskräpad papperslapp (endast 7 x 5 cm). Vad händer när bara en enda person har skräpat ner? Resultatet förbluffade forskarna, det visade sig nämligen att den ensamma papperslappen resulterade i lika mycket nedskräpning som tio papperslappar. En ökning med 80 procent. Två slutsatser kan dras av experimentet:

- 1) människor är väldigt känsliga för sociala normer och
- 2) människors beteende påverkas starkt av sociala normer.

Nedskräpning signalerar alltså en social norm som leder till mer nedskräpning. Men, hur upplever människor nedskräpade miljöer? Forskning visar att fysisk oordning, så som nedskräpning, graffiti och krossade glasrutor, får människor att känna otrygghet och ökad rädsla för brott.⁵ En forskningsöversikt visar till och med att den otrygghet och stress som oordnade miljöer skapar är kopplat till mental ohälsa.⁶

Hur stor roll spelar just nedskräpning för människors upplevelse av otrygghet, och kan vi verkligen dra en kausal slutsats kring nedskräpning och otrygghet. Alltså, leder upplevd nedskräpning till mer otrygghet, eller är otrygghet helt enkelt mer förekommande i mer

nedskräpade områden? I en engelsk studie testades just det.⁷ Deltagarna fick se ett fiktivt nyhetsreportage från en park som antingen var ren eller nedskräpad. Resultatet visade att de som sett nyhetsreportaget från den nedskräpade parken upplevde högre brottsprevalens jämfört med deltagarna som såg nyhetsreportaget från den rena parken. Studien visar alltså att människor upplever högre risk för brott, vilket i sig är kopplat till ökad otrygghet, i nedskräpade miljöer.

"Fysisk och social ordning skapar otrygghet därför att konventionella sociala normer inte längre gäller."

Varför leder nedskräpning och oordning till upplevd otrygghet? En förklaring är att människor är oroliga för att oordning ska sprida sig. Fysisk och social ordning skapar otrygghet därför att konventionella sociala normer inte längre gäller. Precis som exemplet med personen i biblioteket, den som var högljudd, frågar vi oss "vad ska ske härnäst?" Fenomenet har fått mycket uppmärksamhet inom kriminologi och kallas för "teorin om den krossade glasrutan".⁸ Teorin predicerar att oordning sprider sig. En krossad glasruta leder till en annan. En krossad glasruta leder till fler och värre brott.

En grupp nederländska forskare visade att social och fysisk ordning, så som nedskräpning, graffitti och mindre trafikbrott, leder till andra och värre brott så som intrång och stöld.⁹ Det sammantagna forskningsläget ger stöd för teorin om den krossade glasrutan, men risken för att oordning sprider sig varierar

mellan situationer.¹⁰ En annan, kanske något märklig teknik, för att minska nedskräpning och andra små- brott är att minska anonymitet genom att placera upp bilder på ögon i offentlig miljö. Tekniken har visat sig förebygga nedskräpning¹¹ och främja samarbete¹², men en forskningssammanfattning visar att tekniken är otillförlitlig.¹³ Ytterligare en teknik är att "säga till folk på skärmen". Problemet med tekniken är att den ofta kränker människors autonomi, och leder därför till så kallad "reaktans". Reaktans är en typ av mänsklig motreaktion, där människor "reagerar mot" upplevt illegitim tvång. Reaktans gör "skärp-dig-tekniken" verkningslös i bästa fall, och i värsta fall leder det till ökad nedskräpning eller fler lagbrott.¹⁴

Forskningsläget kring sociala normer är tydligare.¹⁵ Nedskräpning och otrygghet minskar i rena och socialt ordnade situationer, speciellt om normer kommuniceras utan att skapa reaktans och från människor som vi identifierar oss med.¹⁶ Som talesättet lyder, "tillfället gör tjuven", det handlar alltså om situationens makt. Forskning visar att vi underskattar situationens makt. Men sociala normer, så som nedskräpade eller ordnade situationer, påverkar oss. Det leder till mer nedskräpning, mer otrygghet, och är negativt för vår mentala hälsa.

STATISTIK OM SKRÄP I STADEN

Topp fem över det vanligaste skräpet som hittades:

1. Fimpar 62%
2. Snus 14%
3. Plast 9%
4. Papper/kartong 7%
5. Metall 3%

Källa: Nationell Skräpmätning 2020

62 procent av skräpet i stan är fimpar

Det slängs runt en miljard fimpar på gator och torg i Sverige varje år. I den nationella skräpmätning som gjordes 2020 stod fimparna för 62% av allt skräp. Snus kommer på andra plats med 14%. Totalt står alltså nästan 80% av alla skräpföremål från cigaretter och snus.

1. Bergquist, Nilsson & Schultz 2019; Cialdini, Reno & Kallgren 1990;
2. Nolan et al. 2008;
3. Bergquist et al. 2021,
4. Bergquist, Nilsson & Schultz 2019; Bateson et al. 2013; Berger & Hevenstone 2016; Cialdini, Kallgren & Reno 1991; Finnie 1973; Geller, Witmer & Tuso 1977; Reno, Cialdini & Kallgren 1993; Weaver 2015;
5. Austin & Sanders 2007; Garofalo & Laub 1978; Hunter 1974; Park et al. 2010; Perkins, Meeks & Taylor 1992; Perkins & Taylor 1996; Skogan 1990; Wilson 1975;
6. O'Brien, Farrell & Welsh 2019;
7. Medway, Parker & Roper 2016;
8. Wilson 1982;
9. Keizer, Lindenbergh & Steg 2008;
10. Keizer, Lindenbergh & Steg 2013; Keuschnigg & Wolbring 2015; Volker 2017;
11. Bateson et al. 2013; Bateson et al. 2015;
12. Bateson, Nettle & Roberts 2006;
13. Northover et al. 2017;
14. Rains 2013; Reich & Robertson 1979;
15. Bergquist, Nilsson & Schultz 2019;
16. Spears 2021

Har vi lösningen på problemet med plast i haven?

Ja, det hävdar författarna till rapporten *Breaking the Plastic Wave*.

Plast i haven är ett stort, globalt problem som inte bara skadar djurlivet utan även kostar enorma summor i städning och orsakar förlorade inkomster inom turismen. Om inte läckaget stoppas kommer det att finnas mer plast än fisk i havet 2050.

I rapporten menar forskarna att utan åtgärder kommer det årliga inflödet av plast till haven nära tredubblas till år 2040 (23–37 miljoner ton). Även om regeringar och industriledare har undertecknat avsiktsförklaringar och frivilliga åtaganden för att minska problemet – kommer det ändå bara minska plastinflödet till haven med

sju procent jämfört med om vi skulle fortsätta som vanligt.

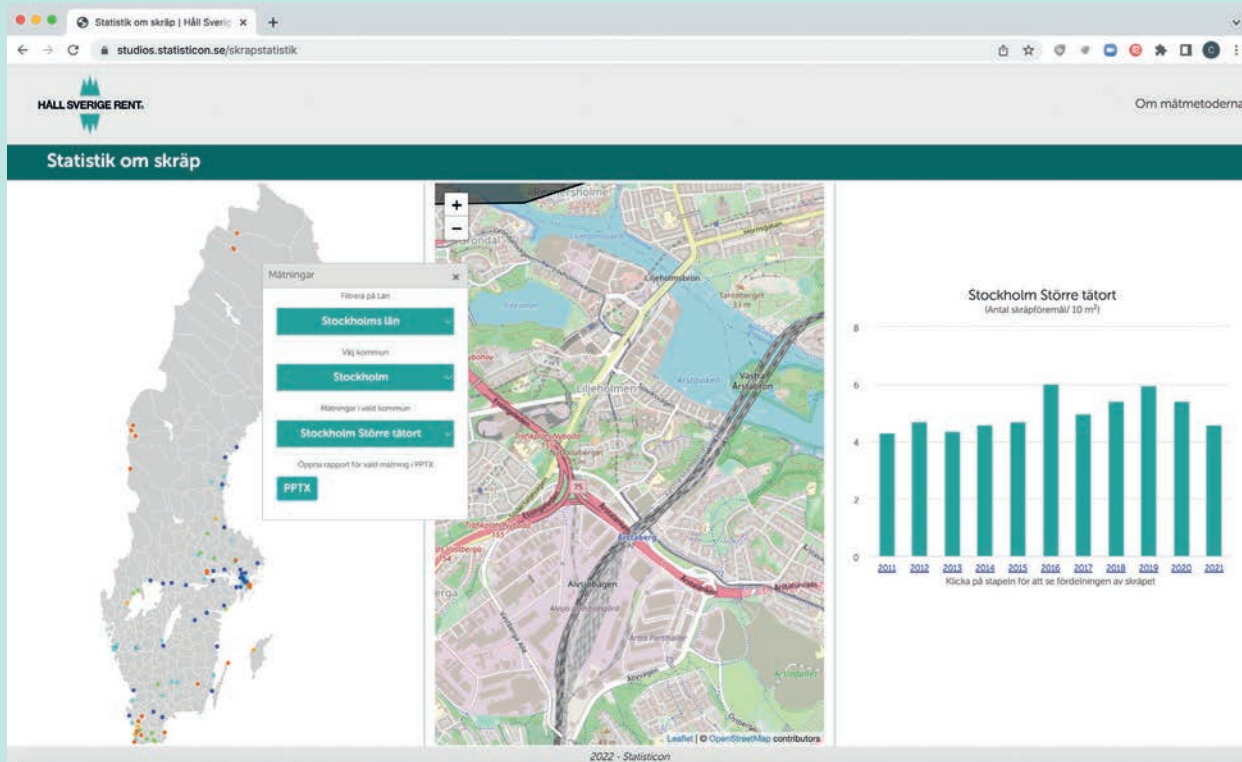
Men det finns hopp! Nu menar nämligen forskarna att vi har anledning att vara optimistiska. I det scenario av systemskifte som rapporten visar på, minskar plastläckaget med så mycket som 80 procent till år 2040 jämfört med "business-as-usual". Och det med redan befintliga metoder. Det skulle dessutom bland annat spara 70 miljarder US dollar, skapa 700 000 nya jobb, och minska vår användning av jungfrulig plast med 55 procent.

8 åtgärder som behövs omedelbart

Enligt rapporten *Breaking the Plastic Wave* krävs det åtta omedelbara åtgärder för att få till ett systemskifte.

1. Reducera plastkonsumtionen för att undvika en tredjedel av den förväntade genereringen av plastavfall till 2040.
2. Ersätt plast med papper och andra komposterbara material för att växla en sjättedel av den förväntade genereringen av plastavfall till 2040.
3. Design av produkter och förpackningar för återvinning utökar andelen ekonomisk återvinningsbar plast från uppskattade 22% till 54% år 2040.
4. Skala upp andelen insamlad plast i medel- och låginkomstländer till minst 90% i urbana områden och 50% i rurala områden till år 2040.
5. Dubbla den mekaniska återvinningens kapacitet globalt till 86 miljoner ton per år till år 2040.
6. Utveckla plast-till-plast konverteringens potential till en global kapacitet upp till 13 miljoner ton per år.
7. Säkert omhändertagande av de kvarvarande 23% plastavfall som fortfarande inte kan bli ekonomiskt återvunnet.
8. Reducera exporten av avfall till länder med låg insamling och högt läckage av plastskräp med 90% till år 2040.

Här finns det mest skräp!

I år ser **Skräpprapporten** lite annorlunda ut. Vi har valt att fokusera på att ge er en överblick över nedskräpningsområdet med läsvärda texter och fler konkreta tips på åtgärder, i stället för att redovisa all statistik från våra skräpmätningar.

Det **möjliggörs** av att vi har tagit fram en ny digital statistikportal där vi samlar all vår statistik, *Studio S*. I *Studio S* kan ni själva klicka runt och hitta den mest relevanta skräpstatistiken för olika områden du är intresserad av.

Statistikportalen hittar ni på hallsverigerent.se/statistik

Varför mäta skräp?

1. Hitta rätt åtgärder – före och efter

Skräpmätningar ökar kunskapen om skräpet. Genom att mäta skräp får ni ledtrådar om vilka åtgärder som behövs. På så sätt ökar också möjligheten att påverka aktörer som bidrar till nedskräpningen. Genom mätningarna blir det också lättare att följa upp om åtgärderna har fungerat.

2. Sätt och följ upp mätbara mål

Genom att mäta skräpet blir det enkelt att sätta upp och följa mätbara mål och se utvecklingen över tid.

3. Sprid kunskap om problemet

Mätningar är också ett bra sätt att öka kunskapen om problemet hos allmänheten och uppmärksamma problemet. Resultaten kan användas som underlag för kampanjer och i kontakter med media.

Håll Sverige Rent är en ideell obunden stiftelse.
Arbetet finansieras av bidrag och projektmedel
från företag och myndigheter samt genom
insamling till 90-konto. Håll Sverige Rent är
medlem i FRII och Svensk Insamlingskontroll.

